

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธี ordinary least squares ประมาณค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม พร้อมทั้งแสดงการทดสอบทางสถิติโดยในการวิเคราะห์ทำการศึกษาวเคราะห์เกี่ยวกับแบบจำลองดังต่อไปนี้

1. แบบจำลองการออมของครัวเรือน
2. แบบจำลองความต้องการออมในลักษณะต่าง ๆ ของครัวเรือน
3. แบบจำลองการออมของครัวเรือน กรณีจำแนกตามชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน
4. แบบจำลองการออมของครัวเรือน กรณีจำแนกตามชั้นรายได้

ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการออมในลักษณะต่าง ๆ ของครัวเรือนนั้น จะพิจารณาเฉพาะรูปแบบการออมทรัพย์ที่อยู่ในความนิยมของครัวเรือนทุกภาค ดังได้วิเคราะห์มาแล้ว ในบทที่ 2 คือ การออมในรูปเงินฝากธนาคารพาณิชย์ การประกันชีวิต การออมในรูปเงินฝากธนาคารออมสินและสลากออมสิน นอกจากนี้จะศึกษาถึงการออมในรูปเงินสดด้วยว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดการออมในรูปนี้ โดยที่ข้อมูลตัวเลขแสดงมูลค่าการออมทรัพย์ในแต่ละลักษณะมีค่าแตกต่างกันมาก การกระจายสูงเกินไป (เช่น ค่าต่ำสุด เท่ากับ 0 และค่าสูงสุด เท่ากับ 2,000,000) ในการวิเคราะห์นี้จึงไม่พิจารณากรณีที่เงินออมแต่ละลักษณะมีมูลค่าเท่ากับ 0 บาท นั่นคือ จะศึกษาวเคราะห์เฉพาะกรณีที่ครัวเรือนมีการออมทรัพย์เท่านั้น จึงเป็นการศึกษาวเคราะห์ถึงความต้องการออมในรูปแบบต่าง ๆ และกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่ใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบการออมแต่ละลักษณะก็จะมีขนาดไม่เท่ากัน

1. สมการการออมของครัวเรือน

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นว่าได้รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนในทุก ๆ ภาคทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าที่กล่าวมาแล้วในตารางที่ 2.1 ของบทที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากในการศึกษาวเคราะห์พฤติกรรมการออมของครัวเรือน ได้เลือกพิจารณาเฉพาะ

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยตัวแปรที่กำหนดการออมของครัวเรือน และค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออมทรัพย์ จำแนกตาม เขตเมืองและเขตชนบทของภาคต่าง ๆ

ตัวแปร	กทบ. และ 3 จังหวัดรอบ กทบ.		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้	
	เขตเมือง	เขตชนบท	เขตเมือง	เขตชนบท	เขตเมือง	เขตชนบท	เขตเมือง	เขตชนบท	เขตเมือง	เขตชนบท
จำนวนตัวอย่าง	428	77	145	165	171	231	224	199	147	147
รายได้ (บาท/เดือน)	4,593.73	3,697.23	3,743.72	2,485.82	3,594.53	2,665.26	4,095.92	2,188.43	3,875.78	2,335.27
เงินออม (บาท/เดือน)	911.94	559.51	665.77	513.87	758.27	701.71	913.06	651.61	795.44	389.69
ขนาดครัวเรือน (คน)	5.20	6.00	5.24	5.58	4.79	4.97	6.44	6.19	5.60	5.97
จำนวนผู้มีเงินได้ (คน)	2.08	2.27	1.97	2.68	1.18	2.50	1.74	2.84	1.82	2.31
ทรัพย์สิน (บาท)	11,714.95	4,639.08	9,632.55	6,195.15	6,178.96	2,339.39	5,618.92	1,936.73	4,006.82	3,372.11
ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม (APS)	0.20	0.15	0.18	0.21	0.21	0.26	0.22	0.30	0.20	0.17

หมายเหตุ : จำนวนตัวอย่างครัวเรือนที่นำมาวิเคราะห์เลือกพิจารณา เฉพาะกรณีที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 600-10,000 บาทเท่านั้น

ครัวเรือนที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 600 - 10,000 บาทเท่านั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาข้อมูลที่รายได้มีการกระจายสูงเกินไปในเขตเดียวกัน มิฉะนั้น การกะประมาณค่าในแบบจำลองของครัวเรือนจะไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และตามตารางที่ 4.1 นั้น จะเห็นได้ว่า ทุกภาครายได้เฉลี่ยต่อเดือนของ เขต เมืองจะสูงมากกว่าเขตชนบท แต่ APS ในเขต เมืองสูงกว่าเขตชนบท เฉพาะในกทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก กทม. และภาคใต้เท่านั้น ส่วนในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ APS ในเขต เมืองต่ำกว่าในเขตชนบท ซึ่งผลที่ได้แตกต่างไปจาก ตารางที่ 2.1 กล่าวคือ จากตารางที่ 2.1 ค่า APS ส่วนใหญ่แล้วในเขต เมืองจะสูงมากกว่าเขต ชนบท ยกเว้นใน กทม. และ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ค่า APS ในเขต เมืองเท่ากับเขต ชนบท (สำหรับภาคอื่น ๆ ค่า APS ในเขต เมืองจะไม่ค่อยแตกต่างจากเขตชนบทมากนัก มีเพียง ภาคใต้ เท่านั้นที่ใน เขต เมืองสูงกว่าเขตชนบทมาก) ทางด้านขนาดครัว เรือนจะ เห็นได้ว่าทุกภาคมี ขนาดครัว เรือนประมาณ 5-6 คน โดยพบว่า ส่วนใหญ่แล้วเขต เมืองจะมีขนาดครัว เรือนน้อยกว่า เขตชนบท (แต่ไม่แตกต่างกันมากนัก) ยกเว้นภาคเหนือที่ใน เขต เมือง เท่ากับ เขตชนบท ทางด้าน จำนวนผู้มี เงินได้จะ เห็นได้ว่าใน เขตชนบทของทุกภาคจำนวนผู้มีเงินได้จะมากกว่า เขต เมือง โดย ในเขต เมืองเฉลี่ยแล้วมีจำนวนผู้มีรายได้ประมาณ 2 คน ส่วนเขตชนบทมีประมาณ 3 คนสำหรับ สมการการออมของครัวเรือนจะพิจารณาตารางที่ ค-1 ถึง ค-20 ในภาคผนวก ค. โดยพิจารณา แยกเป็นภาค ๆ ดังนี้

กรุงเทพฯ และ 3 จังหวัดรอบนอก

จากตารางที่ ค.-1 จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมการออม อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในเขต เมืองและเขตชนบท ได้แก่ รายได้ และขนาดครัวเรือน โดยมีนัยสำคัญ ณ ระดับ 99% ขึ้นไป สำหรับปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีนัยสำคัญ และเมื่อพิจารณาเครื่องหมายของ สัมประสิทธิ์ของตัวแปรแล้ว พบว่าทั้งในเขต เมืองและเขตชนบท ค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้มี เครื่องหมายเป็นบวกตามที่คาดการณ์ไว้ ย่อมแสดงว่าเมื่อรายได้เพิ่มสูงขึ้น การออมก็จะเพิ่มขึ้น ตามด้วย สำหรับขนาดครัว เรือนมี เครื่องหมาย เป็นลบทั้งใน เขต เมืองและ เขตชนบทซึ่ง เป็นไปตาม ที่คาดการณ์ไว้เช่นกัน ย่อมแสดงว่าถ้าขนาดครัว เรือนใหญ่ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจะมีมาก ทำให้การออมลดลง แต่ถ้าขนาดครัว เรือนเล็ก ระดับการออมก็จะสูง ในเขต เมือง สัมประสิทธิ์ ของจำนวนผู้มีเงินได้ เป็นบวกย่อมแสดงว่า ถ้าสมาชิกในครัว เรือนเป็นผู้มีรายได้หลายคน (อัตรา การพึงพิงต่ำ) ระดับการออมก็จะสูง ยิ่งถ้าครัว เรือนมีขนาดเล็กด้วยแล้ว ระดับการออมของ ครัว เรือนก็จะสูงมากยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าขนาดครัว เรือนใหญ่ และมีจำนวนผู้มีเงินได้

น้อย (อัตราค่าจ้างสูงมาก) ระดับเงินออมก็ย่อมอยู่ในระดับต่ำมากสำหรับจุดมุ่งหมายในการออมนั้น จะเห็นได้ว่า ไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดการออม เมื่อพิจารณาค่า MPS จะเห็นได้ว่า MPS ในเขตเมืองเท่ากับ 0.34 ส่วนในเขตชนบท MPS เท่ากับ 0.32 และจากตารางที่ 4.1 ก็ปรากฏว่า APS ในเขตเมืองสูงกว่าเขตชนบทด้วย โดยค่า $MPS > APS$

ภาคกลาง

จากตารางที่ ค.-2 ในเขตเมือง จะเห็นได้ว่ารายได้ขนาดครัวเรือน ทรัพย์สินสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมได้อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% ขึ้นไป สำหรับจุดมุ่งหมายในการออม เพื่อการศึกษานั้น สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมได้เช่นกัน แต่ในระดับความเชื่อมั่น 98% โดยเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ของรายได้เป็นบวกและของขนาดครัวเรือนเป็นลบ ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณไว้ สำหรับทรัพย์สินค่าสัมประสิทธิ์มีเครื่องหมายเป็นบวก แสดงว่า แม้ครัวเรือนจะมีทรัพย์สินมากอยู่แล้ว แต่ก็ยังมีความต้องการออมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในช่วงก่อนปี 2523 ภาวะเงินเฟ้ออยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะปี 2523 อัตราเงินเฟ้อสูงมาก ทำให้ค่าของเงินลดลงและสินค้ามีราคาแพงครัวเรือนจึงออมมากขึ้น เพื่อนำเงินออมไปซื้อทองคำและเครื่องประดับมาเก็บไว้ ส่วนจุดมุ่งหมายในการออม เพื่อยามชราและเจ็บป่วย มีเครื่องหมายเป็นลบ ย่อมแสดงว่าครัวเรือนไม่ได้คำนึงถึงจุดมุ่งหมายนี้เลย เมื่อเขาตัดสินใจที่จะออม สำหรับจุดมุ่งหมายในการออม เพื่อการศึกษามีเครื่องหมายเป็นบวก แสดงว่าครัวเรือนตัดสินใจที่จะออมมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายที่จะเก็บเงินออมไว้เพื่อการศึกษา สำหรับในเขตชนบทพบว่ารายได้ ขนาดครัวเรือน และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้ใช้ยามชราหรือเจ็บป่วย มีอิทธิพลต่อการกำหนดการออม ณ ระดับความเชื่อมั่น 99%, 95% และ 99% ตามลำดับ โดยเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ของตัวแปรเหล่านั้น เป็นไปตามที่คาดการณไว้ เมื่อพิจารณาค่า MPS จะเห็นได้ว่า MPS ในเขตเมืองต่ำกว่าเขตชนบท กล่าวคือ ในเขตเมืองนั้น MPS เท่ากับ 0.23 ในเขตชนบท MPS เท่ากับ 0.36 ส่วนค่า APS (จากตารางที่ 4.1) ในเขตเมืองต่ำกว่าเขตชนบทเช่นกันโดยในเขตเมือง เท่ากับ 0.18 เขตชนบทเท่ากับ 0.21 ย่อมกล่าวได้ว่าในภาคกลางครัวเรือนในเขตชนบทมีแนวโน้มในการออมมากกว่าเขตเมือง

ภาคเหนือ

จากตารางที่ ค.-3 ในเขตเมืองมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดการออมได้แก่ รายได้ ขนาดครัวเรือนและจำนวนผู้มีเงินได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 99% ขึ้นไป ส่วนจุดมุ่งหมาย

ในการออมเพื่อไว้ใช้จ่ายยามชราและเจ็บป่วยก็มีอิทธิพลเช่นกัน โดยมีนัยสำคัญ ณ ระดับ 95% ขึ้นไป เมื่อพิจารณาเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์พบว่าสัมประสิทธิ์ของรายได้เป็นบวก ขนาดของคร่าวเรือนเป็นลบ จุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้ใช้จ่ายยามชราและเจ็บป่วยเป็นบวก ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ ส่วนจำนวนผู้มีเงินได้นั้นสัมประสิทธิ์มีเครื่องหมายเป็นบวก ย่อมแสดงว่า เมื่อคร่าวเรือนมีจำนวนผู้มีเงินได้หลายคน (อัตราการพึ่งพิงย่อมต่ำ) ระดับการออมจะสูง ยิ่งถ้าคร่าวเรือนมีขนาดเล็กแล้ว ระดับการออมก็ยิ่งอยู่ในระดับสูงมาก ในเขตชนบทตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญมากที่สุดได้แก่ รายได้ โดยมีความสัมพันธ์กับการออมในทางบวก นอกจากนี้ทฤษฎีเสนอว่า อิทธิพลต่อการออมเช่นกัน แต่ ณ ระดับความเชื่อมั่นเพียง 90% โดยมีความสัมพันธ์กับการออมในทางบวก ทั้งนี้อาจมีเหตุผลเช่นเดียวกับที่อธิบายไว้แล้วในกรณีของ เขตเมืองในภาคกลาง สำหรับ MPS พบว่าในเขตเมืองนั้นสูงกว่าในเขตชนบทคือ MPS เขตเมืองเท่ากับ 0.39 ขณะที่ในเขตชนบทเท่ากับ 0.36 แต่เมื่อพิจารณา APS จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่า APS ในเขตเมือง เท่ากับ 0.18 และเขตชนบท เท่ากับ 0.21 ซึ่งในเขตชนบทสูงกว่าเขตเมือง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากตารางที่ ค-4 ในเขตเมืองบึงจักษ์ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ รายได้ และขนาดคร่าวเรือน โดยมีนัยสำคัญในระดับความ เชื่อมั่น 99% ส่วนในเขตชนบทรายได้ และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้ใช้จ่ายยามชราและเจ็บป่วย มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมการออม อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความ เชื่อมั่น 99% สำหรับ เครื่องหมายค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัว คือ รายได้เป็นบวก ขนาดคร่าวเรือนเป็นลบ และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้ใช้จ่ายยามชราและเจ็บป่วยเป็นบวก ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ ทางด้าน MPS นั้น พบว่า ในเขตชนบทสูงกว่าเขตเมืองโดย MPS ในเขตเมือง เท่ากับ 0.36 และในเขตชนบท เท่ากับ 0.40 สำหรับค่า APS จากตารางที่ 4.1 ก็พบว่า ในเขตชนบทสูงกว่าเขตเมืองเช่นกัน โดย APS เขตเมืองเท่ากับ 0.22 และเขตชนบทเท่ากับ 0.30

ภาคใต้

จากตารางที่ ค.-5 ในเขตเมืองพบว่า บึงจักษ์ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ รายได้ ขนาดคร่าวเรือนและทฤษฎีสิน โดยรายได้มีความสัมพันธ์กับการออมในทางบวก ขนาดคร่าวเรือนมีความสัมพันธ์ในทางลบ ซึ่งเป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ ส่วนทฤษฎีสินนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์กับการออมในทางลบ หมายความว่า คร่าว เรือนในเขตเมือง

ของภาคใต้ส่วนใหญ่จะเก็บหอมไว้ในรูปแบบทองคำและเครื่องประดับมีค่า โดยในสังคมอาจมีประเพณีนิยมสะสมทองคำและเครื่องประดับมีค่าเก็บไว้ ทำให้เขาเหล่านั้นคิดว่าครัวเรือนมีการออมไว้เพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องทำการออมทรัพย์สินเพิ่มขึ้นอีก ระดับการออมจึงลดลง เมื่อทรัพย์สินมีจำนวนเพิ่มขึ้น สำหรับในเขตชนบทปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 99% ขึ้นไป ได้แก่ รายได้ ส่วนขนาดครัวเรือน มีอิทธิพลต่อการออม ณ ระดับนัยสำคัญ 90% ขึ้นไป โดยรายได้และขนาดครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการออมเป็นไปตามที่คาดการณไว้ เมื่อพิจารณาค่า MPS จะเห็นได้ว่าในเขตเมือง MPS เท่ากับ 0.47 ซึ่งสูงกว่าในเขตชนบทซึ่งเท่ากับ 0.24 และจากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่า APS ในเขตเมือง เท่ากับ 0.20 ในเขตชนบท เท่ากับ 0.17 จึงกล่าวได้ว่า ครัวเรือนในเขตเมืองมีแนวโน้มที่จะทำการออมมากกว่าในเขตชนบท

กล่าวโดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในภาคต่าง ๆ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ได้แก่ รายได้ และขนาดครัวเรือน สำหรับจุดมุ่งหมายในการออมที่มีอิทธิพลต่อการออมในบางภาค ได้แก่ จุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้ใช้จ่ายยามชราและเจ็บป่วย และจากตารางที่ 4.2 จะเห็นได้ว่า กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก, ภาคเหนือ และภาคใต้ ค่า MPS ในเขตเมืองสูงกว่าในเขตชนบท สำหรับภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ MPS ในเขตชนบทสูงกว่าเขตเมือง

2. สมการความต้องการออมในลักษณะต่าง ๆ ของครัวเรือน

2.1 สมการความต้องการออมในรูปแบบเงินสด (SC)

จาก ตารางที่ ค.-6 ถึง ค.-10 ในเขตเมืองจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด SC อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ของทุกภูมิภาคได้แก่ รายได้โดยความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับ SC เป็นบวก นั่นคือ เมื่อระดับรายได้สูงขึ้น ความต้องการออมในรูปแบบเงินสดจะยิ่งมากขึ้น สำหรับตัวแปรจำนวนผู้มีเงินได้ปรากฏว่า ใน กทม. และ 3 จังหวัด รอบนอก กทม. และภาคกลางมีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการกำหนด SC โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวก ซึ่งเหมือนกับกรณีสมการการออมของครัวเรือนในเขตเมืองของภาคเหนือ ดังที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้น ส่วนตัวแปรผลตอบแทน (DR) มีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญเฉพาะภาคเหนือเท่านั้น โดยมีความสัมพันธ์เป็นบวก นั่นคือเมื่อครัวเรือนคำนึงถึงผลตอบแทนมากก็ยิ่งจะมีความต้องการออมในรูปแบบ SC มากยิ่งขึ้น ซึ่งตัวแปรทางด้านผลตอบแทนนี้จากแบบสอบถามไม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นผลตอบแทนของ

ตารางที่ 4.2 แสดงค่า MPS ของเขตเมืองและเขตชนบทแยกตามรายภาค

	เขตเมือง	เขตชนบท
กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก	0.349*	0.326*
ภาคกลาง	0.238*	0.364*
ภาคเหนือ	0.392*	0.364*
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.362*	0.403*
ภาคใต้	0.477*	0.245*

มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 99% ขึ้นไป

สินทรัพย์ประเภทใด เพียงแต่กล่าวไว้ในเหตุผลที่ครัวเรือนจะตัดสินใจออมทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ ถ้าผลตอบแทนเป็นผลตอบแทนที่ได้จากการออมในรูปแบบอื่น ๆ นอกจากเงินสดแล้ว ความสัมพันธ์ของ DR กับ SC ก็น่าจะเป็นลบ แต่จากผลการวิเคราะห์มีค่าเป็นบวก ย่อมแสดงว่า DR เป็นผลตอบแทนของเงินสด ซึ่งอาจหมายถึงดอกเบี้ยที่ได้ จากการนำเงินสดนี้ไปให้กู้ยืม

ในเขตชนบท จะเห็นได้ว่ารายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด SC อย่างมีนัยสำคัญ ของทุกภูมิภาคและมีความสัมพันธ์ในทางบวก สำหรับตัวแปรผู้มีเงินได้ใน กทม. และ 3 จังหวัด รอบนอก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เท่านั้นที่มีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญ โดยความสัมพันธ์ระหว่าง จำนวนผู้มีเงินได้ใน กทม. เป็นลบ ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเป็นบวก ย่อมแสดงให้เห็นว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือครัวเรือนมีนิสัยประหยัดมากกว่าครัวเรือนใน กทม. และ เมื่อครัวเรือนมีจำนวนผู้มีเงินได้มาก ความต้องการออมในรูปเงินสดก็จะมากตามไปด้วย

2.2 สมการความต้องการออมในรูปเงินฝากธนาคารออมสินและสลากออมสิน (SDG)

ในเขตเมืองจากรายการที่ ค.-6 ถึง ค.-10 จะเห็นว่าในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ไม่สามารถแสดงสมการ SDG ได้เนื่องจากจำนวนตัวอย่างครัวเรือนมีน้อยเกินไป ฉะนั้นจึงพิจารณาได้เฉพาะใน กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก กทม. และภาคกลางเท่านั้น โดยปัจจัยที่มีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการกำหนด SDG ใน กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก ได้แก่ ความมั่นคงของสถาบันการเงิน (DS) และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อป้องกันการสูญหาย (DL) โดยค่าสัมประสิทธิ์ของ DL มีค่าเป็นบวก ย่อมแสดงว่าเมื่อครัวเรือนเกรงกลัวว่าเงินจะสูญหายมากเท่าไรก็จะมีความต้องการออมในรูปเงินฝากประเภทนี้มากยิ่งขึ้น และค่าสัมประสิทธิ์ของ DS นั้นมีค่าเป็นบวกด้วยแสดงว่า เมื่อสถาบันการเงินมีความมั่นคงมากเท่าไร SDG ก็จะมีมากขึ้นด้วย สำหรับในภาคกลางนั้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด SDG อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ จำนวนผู้มีเงินได้ (E) และผลตอบแทน (DR) โดยค่าสัมประสิทธิ์ของ E เป็นลบ ย่อมแสดงว่า ถ้าในครัวเรือนมีจำนวนผู้มีเงินได้หลายคน กล่าวคือสมาชิกครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงาน แทนที่ SDG จะสูงเนื่องจากระดับรายได้ของครัวเรือนสูงแต่ในกรณีนี้ระดับ SDG จะลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกแต่ละคนมีนิสัยหุ่มเพื่อย เนื่องจากในเขตเมืองส่วนใหญ่จะมีสินค้าประเภทหุ่มเพื่อยเป็นจำนวนมาก สมาชิกแต่ละคนต่างคิดว่า ถ้ารายได้ของตนหมดก็อาจแบ่งปันได้จากสมาชิกคนอื่น จึงไม่จำเป็นต้องออมเงินในรูป SDG เพิ่มขึ้นเมื่อระดับรายได้ของครัวเรือนสูงขึ้น ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ของผลตอบแทนเป็นบวก ย่อมแสดงว่าในการที่จะตัดสินใจ

ออมในรูปแบบ SDG มากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับ DR ถ้า DR สูง SDG ก็จะสูงตามในทางกลับกันถ้า DR ต่ำ ระบุระดับ SDG ก็จะต่ำด้วย

สำหรับเขตชนบท สมการ SDG แสดงได้เฉพาะในภาคกลาง และภาคตะวันออก เชียงเหนือและภาคใต้เท่านั้น ในภาคอื่น ๆ ขนาดตัวอย่างครัวเรือนมีน้อยเกินไปไม่สามารถประมาณค่าทางสถิติได้ โดยภาคตะวันออก เชียงเหนือ ปัจจัยที่บทบาทอย่างมีนัยสำคัญในการอธิบาย SDG ได้แก่ รายได้ ขนาดครอบครัว จำนวนผู้มีเงินได้ ผลตอบแทนและจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อป้องกันการสูญหาย (DL) สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้นั้นมีเครื่องหมายเป็นลบแสดงว่า เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ครัวเรือนก็จะออมในรูปแบบอื่น ๆ แต่ถ้ามีรายได้น้อยก็จะออมในรูปแบบ SDG ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ในบทที่ 2 เกี่ยวกับรูปแบบการออมพบว่า ครัวเรือนที่ออมในรูปแบบเงินฝากธนาคารออมสินและสลากออมสินส่วนใหญ่จะมีรายได้ค่อนข้างต่ำ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ของจำนวนผู้มีเงินได้เป็นบวก ขนาดครัวเรือนเป็นลบ DR และ DL เป็นบวก ย่อมแสดงว่าถ้าครัวเรือนมีขนาดเล็ก และมีจำนวนผู้มีเงินได้มาก ระดับ SDG จะสูงและยิ่งถ้าผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้จากการออมในรูปแบบนี้มีมาก ประกอบกับครัวเรือนเกิดความเกรงกลัวว่าเงินออมของตนสูญหายมากเท่าไร ความต้องการในรูปแบบ SDG ก็จะมากเท่านั้น สำหรับในภาคกลาง ปัจจัยที่บทบาทอย่างมีนัยสำคัญ คือ DR โดยค่าสัมประสิทธิ์ของ DR เป็นบวก และในภาคใต้ ปัจจัยที่บทบาทอย่างมีนัยสำคัญ คือ รายได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้เป็นบวก

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ารายได้มีอิทธิพลต่อความต้องการออมในรูปแบบ SDG น้อยมาก และครัวเรือนที่ออมในรูปแบบ SDG ส่วนใหญ่จะมีรายได้ค่อนข้างต่ำ พอกระดับรายได้สูงขึ้นก็จะเปลี่ยนไปออมในรูปแบบอื่นแทน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความต้องการออมในรูปแบบนี้ได้แก่ ผลตอบแทน, ความมั่นคงของสถาบันการเงิน และความเกรงกลัวว่าเงินของคนจะสูญหาย

2.3 สมการความต้องการออมในรูปแบบเงินฝากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น ๆ

(SDB)

ในเขตเมืองและเขตชนบทของภาคต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด SDB อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ รายได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้จะมีเครื่องหมายเป็นบวก นอกจากนี้ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด SDB ได้แก่ จำนวนผู้มีเงินได้ ขนาดครัวเรือน ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ (DR) สถานที่ที่จะสามารถติดต่อได้โดยสะดวก (DP) และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อป้องกันการสูญหาย (DL) โดย ค่าสัมประสิทธิ์ของ DR, DP และ DL

จะเป็นบวก นั่นคือ ครัวเรือนจะมีความต้องการออมในรูป SDB มากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับว่า ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับนั้นเป็นอย่างไร และสถานที่ที่จะคิดคือนั้นสะดวกหรือไม่ ถ้าผลตอบแทนสูง และสถานที่ที่คิดต่อสะดวก ความต้องการออมในรูปเงินฝากประเภทนี้ก็จะมากขึ้น นอกจากนี้ ถ้าครัวเรือน เกรงกลัว เงินจะสูญหายก็จะทำการออมประเภทนี้มากขึ้น เช่นกัน

2.4 สมการความต้องการออมในรูปกรมธรรม์ประกันชีวิต SDI

สามารถแสดงสมการ SDI ได้เฉพาะในเขตเมืองของ กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก กทม., เขตชนบทของภาคกลาง เขตชนบทของภาคใต้ และทั้ง เขตเมืองและเขตชนบทของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากขนาดตัวอย่างครัวเรือนมีน้อยเกินไป หรืออาจเป็นเพราะค่า F-statistics ที่ได้ไม่มีนัยสำคัญเพียงพอ โดยในเขตเมืองจะเห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด SDI ได้แก่ รายได้ โดยมีความสัมพันธ์เป็นบวก นอกจากนี้ ส่วนใหญ่แล้วปัจจัยที่ยังมีอิทธิพลต่อการกำหนด SDI ยังได้แก่จำนวนผู้มีเงินได้ขนาดครัวเรือน ผลตอบแทน (DR) และการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ดีของบริษัทประกันชีวิต (DA) ส่วนในเขตชนบท ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อ SDI ส่วนใหญ่ก็ได้แก่รายได้ และ DA โดยมีความสัมพันธ์ในทางบวก กล่าวคือ ถ้าครัวเรือนมีรายได้มาก และบริษัทประกันชีวิตมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ดี ครัวเรือนก็ย่อมมีความต้องการออมในรูปกรมธรรม์ประกันชีวิตมากขึ้น

3. สมการการออมของครัวเรือน กรณีจำแนกตามชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน

กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก

จากตารางที่ 4.3 จะเห็นได้ว่าทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ส่วนใหญ่แล้วหัวหน้าครัวเรือนจะมีอายุระหว่างชั้นอายุ 41-50 ปี โดยในเขตเมืองหัวหน้าครัวเรือนจะมีอายุเฉลี่ย 45 ปี และเขตชนบทมีอายุเฉลี่ย 48 ปี และจะเห็นได้ว่าชั้นอายุ ≤ 30 ปี ในเขตชนบทมีเพียงแค่ 6.9% ส่วนในเขตเมืองมีประมาณ 14% แต่ช่วงชั้นอายุ ≥ 61 ปี ครัวเรือนเขตชนบทมีถึง 16.1% ส่วนเขตเมืองมีประมาณ 12.4% จึงกล่าวได้ว่าครัวเรือนในเขตชนบทในช่วงชั้นอายุค่าสุดคิดเป็น% แล้วค่ามาก และชั้นอายุมากคิดเป็น % แล้วสูงกว่าในเขตเมือง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครัวเรือนในเขตชนบทส่วนมากเป็นแบบระบบครอบครัวใหญ่ เมื่อบุตรเติบโตมีครอบครัวแล้วก็ยังคงอาศัยอยู่กับบิดามารดาของตน ซึ่งต่างกับเขตเมืองมักจะแยกครอบครัวออกไปต่างหาก ทำให้ % ของหัวหน้าครอบครัวที่มีอายุ ≤ 30 ปี มีมากกว่าในเขตชนบท อย่างไรก็ตาม เฉลี่ยแล้ว

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดการอมของครัวเรือนใน กทม. และ 3 จังหวัดรอบ กทม. (จำแนกตามชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน)

ชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน (ปี)	จำนวนตัวอย่างครัวเรือน	Y	S	N	S/N	Y/N	E	W	A	APS
ก. เขตเมือง										
≤ 30	67	4,936.42	1,214.03	4.52	355.41	1,318.19	1.88	9,541.04	27.22	0.25
31 - 40	114	4,808.33	1,284.04	4.67	307.85	1,200.57	1.73	11,490.87	35.75	0.27
41 - 50	139	5,779.28	1,226.98	6.30	223.74	1,026.34	2.17	22,943.55	45.78	0.212
51 - 60	96	7,913.04	2,512.00	6.44	400.39	1,306.85	2.58	12,935.42	55.18	0.32
≥ 61	59	7,929.66	3,333.90	5.75	727.21	1,574.72	2.53	56,907.63	67.51	0.42
รวม	475	6,125.71	1,760.26	5.62	360.74	1,234.13	2.15	20,500.45	45.35	0.29
ข. เขตชนบท										
≤ 30	6	8,333.33	5,850.00	5.33	667.59	1,324.07	2.17	20,533.33	24.17	0.70
31 - 40	21	6,398.33	1,851.43	6.38	408.37	1,201.50	2.05	9,524.24	36.05	0.29
41 - 50	25	4,464.00	953.43	6.20	157.48	745.28	2.24	7,840.00	44.92	0.21
51 - 60	21	5,145.24	1,171.43	6.24	193.18	813.69	2.95	6,595.23	55.52	0.23
≥ 61	14	3,140.86	561.57	5.14	143.19	785.71	2.07	3,500.00	67.29	0.18
รวม	87	5,183.76	1,497.49	6.02	259.54	922.68	2.33	8,123.09	47.51	0.29

ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทหัวหน้าครัวเรือนจะมีอายุประมาณ 45-48 ปี

ทางด้านรายได้ในเขตเมือง ชั้นอายุ ≥ 61 ปี มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดและชั้นอายุ 41-50 ปี มีรายได้ต่ำสุด ส่วนเขตชนบทอายุ ≤ 30 ปีมีรายได้สูงสุด และชั้นอายุ 61 ปี มีรายได้ต่ำสุด ทางด้านขนาดครัวเรือนจะเห็นได้ว่าในแต่ละชั้นอายุ N ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก ทำให้ S/N และ Y/N มีค่าสูงสุดและต่ำสุด ในชั้นอายุเดียวกับกรณีที่รายได้สูงสุดและต่ำสุด ในเขตเมืองครัวเรือนจะมีขนาดใหญ่ที่สุดในชั้นอายุ 51-60 ปี และจำนวนผู้มีเงินได้สูงสุดในชั้นอายุดังกล่าวเช่นกัน ส่วนในเขตชนบท N สูงสุดในชั้นอายุ 31-40 ปี และ E สูงสุดในชั้นอายุ 51-60 ปี จึงเห็นได้ว่าในเขตเมืองมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเขตชนบท และขนาดครัวเรือนเล็กกว่าในเขตชนบท สำหรับจำนวนผู้มีเงินได้มีจำนวนเท่ากัน ย่อมแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าระดับการออมในเขตเมืองย่อมสูงกว่าเขตชนบท แต่เมื่อพิจารณา APS แล้วปรากฏว่าไม่แตกต่างกันเลยระหว่างเขตเมืองและเขตชนบท คือ ต่างเท่ากับ 0.29 โดยในเขตเมืองชั้น APS สูงสุดในชั้นอายุ ≥ 61 ปี และต่ำสุดในชั้นอายุ 41-50 ปี ส่วนเขตชนบท APS สูงสุดในชั้นอายุ ≤ 30 ปี และต่ำสุดในชั้นอายุ ≥ 61 ปี เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างชั้นอายุกับ APS พบว่า ในเขตเมือง APS มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามชั้นอายุที่เพิ่มขึ้น ยกเว้นช่วงชั้นอายุ 41-50 ปี ส่วนในเขตชนบท APS มีแนวโน้มลดลง เมื่อชั้นอายุสูงขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในเขตชนบท ครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนมีอายุต่ำจะมีรายได้สูงมาก และครัวเรือนที่มีอายุสูงจะมีรายได้ต่ำมาก (ต่างกับเขตเมืองซึ่งรายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามชั้นอายุที่เพิ่มขึ้น) จึงทำให้แนวโน้มการออมโดยเฉลี่ยมีค่าลดลงเรื่อย ๆ ตามไปด้วย

เกี่ยวกับสมการการออมของครัวเรือน พิจารณาจากตาราง ค.-11 จะเห็นได้ว่าค่า MPS ในเขตเมืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ 0.40 จนถึง 0.61 เช่นเดียวกับค่า APS ยกเว้นชั้นอายุ 41-50 ปี MPS เท่ากับ 0.37 ส่วนในเขตชนบท MPS มีแนวโน้มจะลดลงเมื่อชั้นอายุมากขึ้น จนถึงอายุ 60 ปี (คือ ลดลงจาก 0.71 เหลือ 0.16) พออายุมากกว่าหรือเท่ากับ 61 ปี MPS มีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.41 สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการกำหนดการออมนั้น ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทได้แก่รายได้ และจำนวนผู้มีเงินได้ สำหรับขนาดของครัวเรือนนั้นเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดการออมในเขตเมือง ส่วนในเขตชนบทไม่มีอิทธิพลแต่อย่างใด

ภาคกลาง

จากตารางที่ 4.4 จะเห็นได้ว่าในเขตชนบท หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ ≤ 30 ปี มีเพียงแค่ 6.6% ส่วนกรณีอายุ ≥ 61 ปี มี 19.23% สำหรับในเขตเมือง กรณีอายุ ≤ 30 ปี มี 13.6% อายุ ≥ 61 ปี มี 14.2% ทั้งนี้อาจมีเหตุผลเช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้วใน กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก และส่วนใหญ่แล้วหัวหน้าครอบครัวทั้ง เขตเมืองและเขตชนบทจะมีอายุอยู่ในชั้นอายุ 41-50 ปี มากที่สุดเช่นกัน โดยอายุเฉลี่ยประมาณ 46-49 ปี

ทางด้านรายได้ จะเห็นได้ว่าทั้งเขตเมืองและเขตชนบท ในช่วงอายุ 41-50 ปี จะมีรายได้สูงสุด และรายได้ต่ำสุดในช่วงชั้นอายุ 31-40 ปี และครัวเรือนมีขนาดใหญ่ที่สุดในช่วงชั้นอายุ 51-60 ปี สำหรับเขตเมือง ส่วนเขตชนบทอยู่ในช่วงชั้นอายุ 41-50 ปี จากตารางจะเห็นได้ว่าขนาดครัวเรือน และจำนวนผู้มีเงินได้มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน ณ ระดับชั้นอายุต่าง ๆ แต่จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปรากฏว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ multicollinearity แต่อย่างใด

จากตารางจะเห็นว่าในเขตเมือง S/N และ Y/N มีค่าสูงสุดในช่วงชั้นอายุ ≤ 30 ปี ส่วนในเขตชนบท S/N มีค่าสูงสุดในชั้นอายุ 31-40 ปี และ Y/N สูงสุดในชั้นอายุ ≤ 30 ปี สำหรับค่า APS ในเขตเมือง APS จะสูงสุดในชั้นอายุ ≤ 30 ปี ทั้งนี้เนื่องจากในชั้นนี้ครัวเรือนมีระดับการออมสูงสุด และ APS ต่ำสุดในชั้นอายุ ≥ 61 ปี ซึ่งเป็นชั้นอายุที่มีระดับการออมต่ำที่สุด ส่วนในเขตชนบท APS สูงสุดกรณีอายุ 31-40 ปี และต่ำสุดกรณีอายุ ≤ 30 ปี และอายุ 51-60 ปี เมื่อพิจารณาแนวโน้มของ APS ในเขตเมืองพบว่า APS มีแนวโน้มลดลงเมื่อชั้นอายุสูงขึ้น ส่วนในเขตชนบท APS และอายุแสดงความสัมพันธ์ไม่ค่อยแน่ชัด อย่างไรก็ตามในช่วงอายุ 31 ปีถึง 60 ปี APS มีแนวโน้มลดลง และมีค่าเพิ่มขึ้นอีกเมื่ออายุ ≥ 61 ปี

พิจารณาสมการการออมในตารางที่ ค.-12 จะเห็นได้ว่า MPS มีแนวโน้มคล้ายกับ APS ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมการออมนั้น ในเขตเมืองปัจจัยที่สำคัญได้แก่ รายได้และทรัพย์สิน ส่วนในเขตชนบทได้แก่รายได้จำนวนผู้มีเงินได้ขนาดครัวเรือน และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้ใช้จ่ายยามชราและเจ็บป่วย (DH)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดการออมของครัวเรือนในภาคกลาง (จำแนกตามชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน)

ชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน (ปี)	จำนวนตัวอย่างครัวเรือน	Y	S	N	S/N	Y/N	E	W	A	APS
ก. เขตเมือง										
≤ 30	21	4,623.10	1,766.90	3.24	545.38	1,624.90	1.38	17,381.90	26.48	0.38
31 - 40	32	3,341.88	687.09	4.78	160.98	772.49	1.78	3,478.13	35.16	0.21
41 - 50	56	5,343.30	1,468.57	5.96	271.74	1,129.18	2.18	10,132.14	45.30	0.27
51 - 60	23	4,158.65	629.74	6.35	89.48	773.90	2.57	16,173.91	55.57	0.15
≥ 61	22	4,063.64	520.45	4.68	157.66	1,048.66	1.82	9,145.45	69.36	0.13
รวม	154	4,469.47	1,086.14	5.22	242.52	1,058.09	1.99	10,499.48	45.60	0.24
ข. เขตชนบท										
≤ 30	12	2,515.83	434.57	4.50	184.50	920.51	1.67	3,958.33	27.83	0.17
31 - 40	40	2,442.05	832.93	5.70	185.17	486.60	2.10	4,150.00	36.60	0.34
41 - 40	49	2,805.71	523.98	6.18	89.17	464.97	3.14	7,877.55	46.02	0.19
51 - 60	46	2,705.96	454.98	5.35	85.11	543.65	2.91	8,500.00	55.46	0.17
≥ 61	35	2,683.00	662.26	4.97	109.85	502.10	2.54	7,848.57	67.83	0.25
รวม	182	2,657.86	595.14	5.52	119.48	526.79	2.64	6,951.65	49.33	0.22

ภาคเหนือ

จากตารางที่ 4.5 ในเขตชนบทหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ ≤ 30 ปี 6.8% อายุ 61 ปี มี 13.7% ส่วนเขตเมือง กรณีอายุ ≤ 30 ปี มี 11.1% อายุ ≥ 61 ปี มี 15.3% จะเห็นได้ว่าครัวเรือนเขตชนบทมีจำนวน % ของชั้นอายุ ≤ 30 ปี ต่ำกว่าเขตเมืองเช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่กรณีอายุ ≥ 61 ปี ก็คิดเป็น % แล้วต่ำกว่าเขตเมือง และหัวหน้าครัวเรือนของเขตเมืองมีอายุเฉลี่ย 46 ปี หัวหน้าครัวเรือนเขตชนบทมีอายุเฉลี่ย 48 ปี ทางด้านรายได้ นั้น จะเห็นว่าในเขตเมือง กรณีอายุ 41-50 ปี จะมีรายได้สูงสุด และขนาดครัวเรือนก็ใหญ่สุดด้วย ส่วนในเขตชนบทกรณีอายุ 31-40 ปี รายได้สูงสุด และกรณีอายุ 51-60 ปี N และ E สูงสุด สำหรับแนวโน้มของ APS ในเขตเมืองปรากฏว่า APS จะเริ่มต้นจากค่าต่ำสุด (เมื่ออายุ ≤ 30 ปี) และค่าจะเพิ่มสูงสุด (อายุ 31-40 ปี) หลังจากนั้นแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ส่วนในเขตชนบท APS มีแนวโน้มลดลงเมื่อชั้นอายุสูงขึ้น

จากตารางที่ ค.-13 จะเห็นได้ว่า ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท MPS มีแนวโน้มเช่นเดียวกับ APS กล่าวคือมีแนวโน้มลดลงเมื่ออายุสูงขึ้น สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดการออมในเขตเมือง ได้แก่ รายได้ ขนาดครัวเรือน และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้ใช้ในยามชราหรือเจ็บป่วย ส่วนในเขตชนบทได้แก่ รายได้ และทรัพย์สิน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากตารางที่ 4.6 กรณีหัวหน้าครัวเรือนมีอายุ ≤ 30 ปี ในเขตเมืองมีประมาณ 10.9% ส่วนเขตชนบทมีเพียง 8.9% กรณีอายุ ≥ 61 ปี เขตเมืองมี 12.8% ส่วนเขตชนบทมี 13.7% เช่นเดียวกับ กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก และภาคกลาง โดยหัวหน้าครัวเรือนในเขตเมืองมีอายุเฉลี่ย 45 ปี ในเขตชนบทมีอายุเฉลี่ย 46 ปี ทางด้านรายได้ในเขตเมือง จะเห็นได้กรณียุ 41-50 ปี รายได้สูงมาก แต่ Y/N ในช่วงอายุนี้นี้ต่ำที่สุดเพราะขนาดครัวเรือนในช่วงนี้สูงที่สุด (N = 7) ส่วนในเขตชนบทกรณีอายุ 51-60 ปี รายได้สูงสุด แต่กรณีอายุ ≥ 61 ปี Y/N ต่ำสุด จะเห็นได้ว่ารายได้เฉลี่ยในเขตเมืองสูงกว่าเขตชนบทมาก แต่ค่า APS เฉลี่ยแล้วในเขตเมืองเท่ากับเขตชนบท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ขนาดครัวเรือนในเขตเมืองเท่ากับเขตชนบท (ประมาณ 6 คน) แต่จำนวนผู้มีเงินได้ในเขตชนบทมากกว่า (เขตชนบทมี 3 คน ส่วนเขตเมืองมี 2 คน) นอกจากนี้อาจเป็นเพราะความเจริญของตลาดแตกต่างกันมาก ตลาดใน

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดการออมของครัวเรือนในภาคเหนือ (จำแนกตามชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน)

ชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน (ปี)	จำนวนตัวอย่างครัวเรือน	Y	S	N	S/N	Y/N	E	W	A	APS
ก. เขตเมือง										
< 30	21	3,028.57	584.29	3.48	245.57	1,027.15	1.62	2,952.38	26.48	0.19
31 - 40	50	5,975.10	2,125.10	4.62	466.64	1,413.48	1.54	7,896.06	36.00	0.36
41 - 50	53	6,512.92	1,703.58	5.72	317.13	1,152.71	1.87	8,603.77	45.74	0.26
51 - 60	36	4,666.53	1,106.08	4.94	247.93	1,094.62	2.39	4,438.89	55.53	0.24
≥ 61	29	4,483.79	928.62	4.66	235.21	1,041.89	1.90	13,068.97	66.62	0.21
รวม	189	5,320.45	1,458.01	4.87	322.98	1,179.68	1.86	7,680.44	46.09	0.27
ข. เขตชนบท										
< 30	18	1,850.00	556.67	4.00	164.56	543.02	2.00	4,550.00	26.89	0.30
31 - 40	65	3,059.74	923.74	4.60	199.81	715.43	1.89	1,123.08	36.28	0.30
41 - 50	70	2,956.97	702.83	5.23	154.48	607.73	2.46	3,547.14	45.33	0.24
51 - 60	73	2,640.89	740.41	5.25	169.65	601.10	3.00	1,712.33	54.99	0.28
≥ 61	36	1,930.69	337.36	5.03	72.14	432.58	2.75	1,138.89	67.17	0.17
รวม	262	2,677.33	707.85	4.97	159.33	604.09	2.48	2,172.52	47.51	0.26

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดการอมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จำแนกตามชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน)

ชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน (ปี)	จำนวนตัวอย่างครัวเรือน	Y	S	N	S/N	Y/N	E	W	A	APS
ก. เขตเมือง										
< 30	27	4,959.26	1,590.63	4.07	436.31	1,361.21	1.67	3,885.26	26.96	0.32
31 - 40	85	5,661.36	1,859.09	5.71	322.80	1,039.86	1.82	7,020.59	35.79	0.33
41 - 50	59	5,835.76	1,428.64	6.54	231.30	932.15	2.00	9,169.49	45.36	0.24
51 - 60	44	5,693.64	1,908.41	5.16	468.31	1,310.37	1.86	7,318.18	54.68	0.34
≥ 61	32	4,700.44	1,316.84	5.41	267.93	963.14	1.78	8,796.88	67.25	0.28
รวม	247	5,507.53	1,665.46	5.59	332.16	1,087.50	1.85	7,474.29	44.55	0.30
ข. เขตชนบท										
< 30	26	2,102.88	387.12	4.73	81.65	451.59	1.92	12,096.15	27.54	0.18
31 - 40	87	1,475.93	404.55	5.61	90.11	317.28	2.23	778.74	35.46	0.27
41 - 50	79	1,787.61	554.41	6.78	94.61	300.50	3.15	1,634.94	45.56	0.31
51 - 60	59	2,476.53	782.80	7.05	126.60	414.73	3.78	2,684.75	54.95	0.32
≥ 61	40	1,239.18	471.68	4.98	113.57	292.01	2.88	1,540.00	68.85	0.38
รวม	291	1,786.89	529.59	6.06	101.20	341.01	2.86	2,513.44	46.03	0.30

เขตชนบทอาจจะยังไม่เจริญเท่าที่ควรก็ได้ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการบริโภค สำหรับแนวโน้มของ APS ในเขตเมืองความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับ APS ไม่แน่ชัด โดยค่า APS สูงสุด = 0.33 กรณีอายุ 31-40 ปี และมีค่าต่ำสุด = 0.24 กรณีอายุ 41-50 ปี ส่วนในเขตชนบท APS สูงสุด = 0.38 กรณีอายุ ≥ 61 ปี และต่ำสุด = 0.18 กรณีอายุ ≤ 30 ปี โดย APS มีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น

จากตารางที่ ค.-14 จะเห็นได้ว่า MPS มีแนวโน้มเช่นเดียวกับ APS ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการออมในเขตเมือง ได้แก่ รายได้, ขนาดครัวเรือน, ทรัพย์สิน ส่วนในเขตชนบทได้แก่ รายได้ และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้ใช้จ่ายยามชราและเจ็บป่วย

ภาคใต้

จากตารางที่ 4.7 กรณีหัวหน้าครัวเรือนมีอายุ ≤ 30 ปี เขตเมืองมีจำนวน 14 % เขตชนบทมีจำนวน 9.4% และกรณีอายุ ≥ 61 ปี เขตเมืองมีจำนวน 13.4% เขตชนบทมีจำนวน 16.3% โดยในเขตเมือง กรณีอายุ 51-60 ปีมีรายได้เฉลี่ยสูงสุด และอายุ ≥ 61 ปี รายได้ต่ำสุด ส่วนเขตชนบท อายุ 31-40 ปี รายได้สูงสุด และอายุ ≤ 30 ปี รายได้ต่ำสุด ค่า APS โดยเฉลี่ยแล้วในเขตเมืองสูงกว่าเขตชนบท สำหรับแนวโน้มของ APS พบว่ามีแนวโน้มเกือบจะคงที่ โดยช่วงอายุ ≤ 30 APS จะมีค่าต่ำสุด และช่วงอายุ 31 ปีขึ้นไป APS มีค่าเกือบคงที่ ส่วนเขตชนบท APS มีแนวโน้มไม่ค่อยชัดเจนโดยช่วงอายุ 31-40 ปี APS สูงสุด = 0.29 และช่วงอายุ 51-60 ปี APS ต่ำสุด = 0.10

สำหรับค่า MPS จากตารางที่ ค.-15 จะเห็นว่าทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท MPS มีแนวโน้มที่ไม่แน่ชัดและปัจจัยสำคัญที่กำหนดการออมในเขตเมืองได้แก่ รายได้ ขนาดครัวเรือน ส่วนในเขตชนบทได้แก่ รายได้

จากตารางที่ 4.8 จะเห็นได้ว่ากรณีอายุ ≤ 30 ปี MPS ในเขตเมืองส่วนใหญ่แล้วมีค่าสูงกว่าเขตชนบท ยกเว้น ภาคเหนือที่ค่า MPS ในเขตชนบทสูงกว่า โดยภาคกลางเขตเมืองจะมี MPS สูงสุดและเขตชนบทจะมี MPS ต่ำสุด กรณีอายุ 31-40 ปี มีเพียงภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่านั้นที่ MPS ในเขตเมืองสูงกว่าเขตชนบท โดยพบว่า เขตชนบทของ กทม. มี MPS สูงสุด ส่วนเขตเมืองของภาคกลาง MPS ต่ำสุด กรณีอายุ 41-50 ปี มีเพียง กทม. เท่านั้นที่ MPS ในเขตชนบทสูงกว่าเขตเมือง โดยค่า MPS ในเขตเมืองของภาคกลางสูงสุด

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดการออมของครัวเรือนในภาคใต้ (จำแนกตามชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน)

ชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน (ปี)	จำนวนตัวอย่างครัวเรือน	Y	S	N	S/N	Y/N	E	W	A	APS
ก. เขตเมือง										
< 30	23	4,056.52	879.83	3.91	336.23	1,416.30	1.70	1,695.65	26.70	0.22
31 - 40	41	5,468.29	1,492.68	5.82	410.64	1,114.06	1.63	80341.46	35.80	0.27
41 - 50	51	5,557.65	1,491.76	5.96	277.58	1,005.37	1.73	2,196.08	45.61	0.27
51 - 60	27	7,051.85	1,964.81	5.89	407.73	1,358.15	2.22	5,037.19	55.81	0.28
≥ 61	22	3,936.36	1,045.45	6.14	367.82	1,023.15	1.95	8,863.64	68.59	0.27
รวม	164	5,353.29	1,426.71	5.65	352.60	1,150.64	1.81	5,024.41	45.27	0.27
ข. เขตชนบท										
< 30	15	1,623.33	356.67	4.80	97.24	371.38	2.07	1,466.67	27.40	0.22
31 - 40	35	3,277.86	966.43	6.34	163.25	545.23	1.97	7,271.43	35.60	0.29
41 - 40	46	3,018.48	500.00	6.57	86.58	489.14	2.17	4,956.52	45.52	0.17
51 - 60	38	2,318.68	252.89	6.13	38.79	409.31	2.71	1,005.26	55.89	0.10
≥ 61	26	1,676.92	211.54	4.27	48.59	380.99	2.54	2,038.46	66.46	0.13
รวม	160	2,583.97	483.03	5.88	86.83	453.84	2.31	3,723.12	47.52	0.19

ตารางที่ 4.8 แสดงค่า MPS ของเขตเมืองและเขตชนบทในภาคต่าง ๆ จำแนกตามชั้นอายุของหัวหน้าครัวเรือน

ชั้นอายุ	กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้	
	เขตเมือง	เขตชนบท	เขตเมือง	เขตชนบท	เขตเมือง	เขตชนบท	เขตเมือง	เขตชนบท	เขตเมือง	เขตชนบท
≤ 30	0.403*	-	0.539*	0.124*	0.360*	0.421*	0.499*	0.198*	0.407*	0.157
31 - 40	0.512*	0.719*	0.216*	0.555*	0.480*	0.375*	0.622*	0.321*	0.421*	0.503*
41 - 50	0.377*	0.444*	0.699*	0.335*	0.444*	0.222*	0.4861*	0.453*	0.415*	0.213*
51 - 60	0.656*	0.164	0.240*	0.131*	0.338*	0.339*	0.529*	0.481*	0.340*	0.174*
≥ 61	0.615*	0.416*	-	0.567*	0.224*	0.172*	0.424*	0.732*	0.438*	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 99% ขึ้นไป

เขตชนบทภาคใต้ต่ำที่สุด กรณีอายุ 51-60 ปี ส่วนใหญ่แล้ว MPS ในเขตเมืองสูงกว่าเขตชนบท โดยเขตเมืองของ กทม. MPS จะมีค่าสูงสุดและมีค่าต่ำสุดในเขตชนบทของภาคกลาง กรณีอายุ ≥ 61 ปี ไม่สามารถหาข้อสรุปได้เพราะในเขตเมืองของภาคกลางและเขตชนบทของภาคใต้ จำนวนตัวอย่างครัวเรือนมีน้อยเกินไปไม่สามารถประมาณค่าทางสถิติได้ สำหรับค่า APS นั้น สามารถพิจารณาได้จากตารางที่ 4.3-4.7 พบว่า กรณีอายุ ≤ 30 ปี พบว่าในกทม. และภาคเหนือเท่านั้นที่ค่า APS เขตชนบทสูงกว่าเขตเมือง กรณีอายุ 31-40 ปี พบว่าในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่านั้นที่ APS ในเขตเมืองสูงกว่าเขตชนบท กรณีอายุ 41-50 ปี พบว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่านั้นที่ APS ในเขตชนบทสูงกว่าเขตเมือง กรณีอายุ 51-60 ปี พบว่า ในภาคกลางและภาคเหนือเท่านั้นที่ APS ในเขตชนบทสูงกว่าเขตเมือง

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า กรณีที่ APS มีแนวโน้มลดลงเมื่อชั้นอายุสูงขึ้นในเขตเมือง ได้แก่ ภาคกลาง ส่วนในเขตชนบทได้แก่ กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก และภาคเหนือ สำหรับกรณีที่ APS มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อชั้นอายุสูงขึ้นนั้น ในเขตเมืองได้แก่ กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก ส่วนในเขตชนบทได้แก่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับเขตเมืองในภาคใต้นั้น จะเห็นได้ว่าช่วงระยะเริ่มต้นชีวิต (≤ 30 ปี) APS มีค่าต่ำหลังจากนั้นในช่วงกลางของชีวิต 31-60 ปี APS มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น พอช่วงปลายชีวิต (≥ 61 ปี) APS มีแนวโน้มค่อย ๆ ลดลง ส่วนในภาคอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าว APS แสดงความสัมพันธ์กับชั้นอายุไม่ค่อยแน่ชัด ทางด้าน MPS ส่วนใหญ่แล้วแสดงแนวโน้มที่ไม่แน่ชัด กรณีที่สามารถแสดงแนวโน้มของ MPS ได้แก่ เขตเมืองและเขตชนบทของภาคเหนือ MPS มีแนวโน้มลดลงเมื่ออายุมากขึ้น นอกจากนี้ในเขตชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ MPS มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อชั้นอายุสูงขึ้น ส่วนในเขตเมืองภาคใต้นั้น MPS ค่อนข้างจะคงที่แต่ช่วงอายุ ≥ 61 ปี MPS มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเขตเมืองของภาคใต้เท่านั้นที่ APS มีแนวโน้มเป็นไปตามแนวคิดของสมมติฐานที่กล่าวไว้ว่าในระยะเริ่มต้นของชีวิต ระดับรายได้ต่ำ คนมีแนวโน้มเฉลี่ยในการออมค่อนข้างต่ำ บางทีอาจมีภาระหนี้สินเกิดขึ้นในระยะนี้ของชีวิต พอระยะกลางของชีวิตระดับรายได้จะสูงมาก และสูงสุดในช่วงนี้ และระยะนี้จะมีการออมมาก ย่อมแสดงว่า APS มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่พอช่วงปลายชีวิตระดับรายได้จะลดต่ำลงมาก (เพราะประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ) แต่ระดับการบริโภคยังคงอยู่คงเดิม และในช่วงนี้จะเริ่มเอาเงินที่เก็บออมไว้ออกมาใช้จ่าย การออมในช่วงนี้จึงไม่ค่อยมี และ APS มีแนวโน้มต่ำลง อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาในที่นี้ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าสมมติฐาน

วิทยจักรชีวิตจะนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยได้หรือไม่ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงทางด้านรายได้ แต่ละช่วงอายุด้วย ตามแนวคิดของสมมติฐานวิทยจักรชีวิตนั้น ในระยะแรกรายได้จะต่ำและมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงกลางชีวิตพอมีเงินปลายชีวิตรายได้จะลดลงดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว ในบทที่ 3 ซึ่งจากตารางที่ 4.3-4.7 จะเห็นได้ว่าเฉพาะในภาคเหนือและภาคใต้เท่านั้นที่มีแบบแผนของรายได้เป็นไปตามที่กล่าวมานั้น สาเหตุที่แบบแผนของรายได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานวิทยจักรชีวิตนั้น อาจเนื่องมาจากครัวเรือนไทยส่วนใหญ่จะมีลักษณะ เป็นระบบครอบครัวใหญ่ (โดยเฉพาะในเขตชนบท) ย่อมมีจำนวนผู้มีเงินได้หลายคน เพราะในครอบครัวใหญ่นั้นจะประกอบด้วยครัวเรือนย่อย และปกติรายได้และการบริโภคของครัวเรือนย่อมจะไม่เกี่ยวข้องกับครัวเรือนใหญ่ อาจจะมีการบริโภคแยกออกไปก็ได้ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไม่สามารถทราบได้ว่าจำนวนรายได้ที่รายงานมานั้นรวมถึงรายได้ของจำนวนผู้มีเงินได้ในครอบครัวย่อยด้วยหรือไม่ แต่ตัวเลขขนาดครัวเรือนมักจะนับรวมสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือน จึงเห็นได้ว่ารายได้และจำนวนผู้มีเงินได้ เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่า สมมติฐานวิทยจักรชีวิตจะนำมาประยุกต์ใช้ได้หรือไม่

4. สมการการออมของครัวเรือน กรณีจำแนกตามชั้นรายได้

กทม. และ 3 จังหวัดรอบนอก

จากตารางที่ 4.9 จะเห็นได้ว่า ในเขตเมืองและเขตชนบท S/N มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อชั้นรายได้สูงขึ้น และในเขตเมือง ชั้นรายได้ $\geq 9,000$ บาท N และ E จะสูงมาก ส่วนในเขตชนบทชั้นรายได้ $\geq 5,000$ N และ E จะมีค่าสูงที่สุด โดยจะเห็นได้ว่า N,E มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อชั้นรายได้สูงขึ้น สำหรับค่า APS จะเห็นว่าในแต่ละชั้นรายได้ในเขตเมืองและเขตชนบทไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก และ APS จะมีค่าเพิ่มขึ้นเมื่อชั้นรายได้สูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการบริโภค สำหรับค่า MPS พิจารณาได้จากตารางที่ ค.-16 ในภาคผนวก ค. จะเห็นได้ว่าในเขตเมือง MPS มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ส่วนในเขตชนบท MPS ไม่อาจหาข้อสรุปได้เพราะในช่วงชั้นรายได้น้อยกว่า 1,000 บาท, ชั้นรายได้ 2,000 - 2,999 บาท จำนวนตัวอย่างครัวเรือนมีน้อยเกินไปไม่สามารถประมาณค่าสมการได้ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมการออมนั้นในเขตเมืองจะเห็นได้ว่าช่วงชั้นรายได้ต่ำ ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ จำนวนผู้มีเงินได้, ขนาดของครัวเรือน และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อการศึกษา โดยรายได้มีได้มี

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดการอบของครัวเรือนใน กทม. และ 3 จังหวัดรอบ กทม. (จำแนกตามชั้นรายได้)

ชั้นรายได้ (บาท/เดือน)	จำนวน ตัวอย่างครัวเรือน	Y	S	N	S/N	Y/N	E	W	A	APS
ก. เขตเมือง										
< 2,000	34	1,338.97	15.44	3.56	15.37	495.77	1.59	939.71	47.38	0.01
2,000-2,999	73	2,283.42	207.40	4.56	67.74	630.84	1.48	2,983.56	40.66	0.09
3,000-3,999	89	3,240.45	356.52	5.91	85.57	675.41	1.92	7,732.02	45.52	0.11
4,000-5,999	116	4,631.64	906.03	5.60	221.43	1,027.10	2.09	10,990.52	43.25	0.20
6,000-8,999	82	7,046.72	1,644.23	5.57	364.69	1,536.02	2.48	24,175.76	47.68	0.23
≥ 9,000	81	15,972.22	6,788.27	7.17	1,267.61	2,692.53	3.01	68,425.93	49.20	0.43
รวม	475	6,125.71	1,760.26	5.62	360.74	1,234.13	2.15	20,500.45	45.35	0.29
ข. เขตชนบท										
< 1,000	3	643.33	33.33	2.67	16.67	252.50	1.33	0.0	56.33	0.05
1,000-1,999	17	1,465.58	60.00	4.35	17.80	457.01	1.65	1,923.53	51.29	0.04
2,000-2,999	11	2,424.73	115.64	6.45	32.40	438.07	2.09	136.36	45.27	0.05
3,000-4,999	26	3,692.31	390.38	6.45	84.95	633.33	2.58	1,788.81	46.23	0.11
≥ 5,000	30	10,049.00	3,924.67	6.70	655.40	1,656.05	2.70	20,866.67	46.40	0.39
รวม	87	5,183.76	1,497.49	6.02	259.54	922.68	2.33	8,123.09	47.51	0.29

อิทธิพลเลย ทั้งนี้เป็นเพราะมีรายได้ต่ำอยู่แล้ว จะทำการออมหรือไม่จึงไม่จำเป็นต้องคำนึงถึง รายได้ ส่วนในช่วงชั้นรายได้ที่สูง บัณฑิตสำคัญได้แก่ รายได้ และขนาดครัวเรือน อย่างไรก็ตาม ยังไม่อาจหาผลสรุปได้เนื่องจากสมการส่วนใหญ่ ค่า F-statistics ไม่มีนัยสำคัญ โดยเฉพาะใน เขตชนบท ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับข้อมูล

ภาคกลาง

จากตารางที่ 4.10 จะเห็นได้ว่าในชั้นรายได้ 6,000 - 8,999 จะมีขนาดครัวเรือน (N) ใหญ่ที่สุด และจำนวนผู้มีเงินได้ (E) ก็มากที่สุด ส่วนในเขตชนบทชั้นรายได้ 3,000 - 4,999 N และ E จะมีค่าสูงที่สุด สำหรับค่า S/N จะเห็นได้ว่า เมื่อรายได้สูงขึ้นค่า S/N ก็ จะเพิ่มขึ้นตามทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ในเขตชนบทชั้นรายได้ < 1,000 จะเห็นได้ว่าเงินออม มีค่าติดลบ แสดงถึงการเป็นหนี้สิน ทั้งนี้เนื่องจากในเขตชนบทของภาคกลางรายได้เฉลี่ยต่ำ ที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ สำหรับค่า APS จะเห็นได้ว่าในเขตเมืองและเขตชนบท APS มีค่ามากขึ้นเมื่อระดับรายได้สูงขึ้น ส่วนค่า MPS นั้นจากตารางที่ ค.-17 จะเห็นได้ว่า ในเขต เมืองและเขตชนบท ค่า MPS ไม่อาจแสดงความสัมพันธ์กับชั้นรายได้ได้แน่ชัด และในช่วงชั้นรายได้ ตั้งแต่ 4,000 บาท ของเขตเมือง บัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการออมได้แก่ รายได้ จำนวนผู้มี เงินได้และขนาดครัวเรือน สำหรับในเขตชนบท เกือบทุกชั้นรายได้ ยกเว้นชั้นรายได้น้อยกว่า 1,000 บาท บัณฑิตสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการออมได้แก่ รายได้ ขนาดครัวเรือน จุดมุ่งหมายใน การออมเพื่อไว้ใช้จ่ายเจ็บป่วยและชรา และออมไว้เพื่อการศึกษา

ภาคเหนือ

จากตารางที่ 4.11 ในเขตเมืองครัวเรือนที่มีชั้นรายได้ 4,000 - 5,999 จะมี ขนาดครัวเรือนใหญ่ที่สุด และครัวเรือนที่มีชั้นรายได้ \geq 9,000 บาท จะมีจำนวนผู้มีเงินได้สูงสุด ส่วนในเขตชนบทครัวเรือนที่มีรายได้ \geq 5,000 บาท จะมีขนาดครัวเรือน และจำนวนผู้มีเงินได้ สูงสุด สำหรับ S/N จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อรายได้สูงขึ้น เมื่อพิจารณาค่า APS จะ เห็นได้ว่า APS ในเขตเมืองและเขตชนบทมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อชั้นรายได้สูงขึ้น สำหรับค่า MPS จากตารางที่ ค.-18 นั้น ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทไม่สามารถบอกความสัมพันธ์กับชั้นรายได้ได้ เกี่ยวกับบัณฑิตที่กำหนดการออมนั้น ในเขตเมืองช่วงชั้นรายได้ต่ำ บัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการออม ได้แก่ รายได้ และขนาดครัวเรือน ส่วนชั้นรายได้สูงขึ้นไป บัณฑิตสำคัญได้แก่ รายได้ จำนวน ผู้มีเงินได้ และขนาดครัวเรือน สำหรับเขตชนบท บัณฑิตที่มีอิทธิพลสำคัญทุกชั้นรายได้ ได้แก่

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดการอ้อมของครัวเรือนในภาคกลาง (จำแนกตามชั้นรายได้)

ชั้นรายได้ (บาท/เดือน)	จำนวน ตัวอย่างครัวเรือน	Y	S	N	S/N	Y/N	E	W	A	APS
ก. เขตเมือง										
< 2,000	30	1,356.17	58.17	3.73	24.05	456.86	1.40	4,723.33	47.17	0.04
2,000-2,999	30	2,242.33	285.67	5.37	81.73	550.64	1.80	3,466.67	44.17	0.13
3,000-3,999	25	3,389.76	417.76	5.64	81.10	749.98	2.28	4,060.00	41.68	0.12
4,000-5,999	40	4,736.75	909.75	5.45	270.90	1,292.81	2.00	10,075.00	46.60	0.19
6,000-8,999	17	7,127.65	1,813.35	6.59	336.22	1,268.05	2.71	28,971.76	48.94	0.25
≥ 9,000	12	15,413.33	6,607.50	5.00	1,299.62	3,391.85	2.33	31,183.33	45.33	0.43
รวม	154	4,469.47	1,086.14	5.22	242.52	1,058.09	1.99	10,499.48	45.60	0.24
ข. เขตชนบท										
< 1,000	30	668.67	-95.13	4.30	-10.11	222.35	2.07	933.33	51.40	-0.14
1,000-1,999	55	1,395.53	227.49	4.85	54.34	328.11	2.47	4,390.91	48.71	0.16
2,000-2,999	39	2,302.87	332.74	6.18	68.80	423.32	2.82	6,556.41	48.31	0.14
3,000-4,999	37	3,496.08	752.16	6.65	119.67	569.84	2.94	7,905.40	49.49	0.22
≥ 5,000	21	7,988.10	2754.76	5.81	568.96	1,598.32	3.05	21,309.52	49.62	0.34
รวม	182	2,657.86	595.14	5.52	119.48	526.79	2.64	6,951.65	49.33	0.22

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดการยอมของครัวเรือนในภาคเหนือ (จำแนกตามชั้นรายได้)

ชั้นรายได้ (บาท/เดือน)	จำนวน ตัวอย่างครัวเรือน	Y	S	N	S/N	Y/N	E	W	A	APS
ก. เขตเมือง										
< 2,000	40	1,427.00	3.10	4.22	29.70	429.53	1.63	1,462.50	48.68	0.002
2,000-2,999	40	2,358.88	346.75	4.03	104.48	677.31	1.80	3,457.50	44.28	0.15
3,000-3,999	31	3,233.22	452.58	4.84	110.63	787.63	1.48	3,854.84	42.45	0.14
4,000-5,999	32	4,668.75	930.31	5.75	243.09	1,034.72	1.94	11,343.75	49.62	0.20
6,000-8,999	21	6,957.14	2,550.95	5.57	640.87	1,585.99	2.24	11,776.33	44.14	0.37
> 9,000	25	18,336.00	6,568.00	5.56	1240.96	3,514.08	2.36	21,000.00	46.48	0.36
รวม	189	5,320.45	1,458.01	4.87	322.98	1,179.68	1.86	7,680.44	46.09	0.27
ข. เขตชนบท										
< 1,000	58	597.67	64.31	4.38	14.40	163.75	2.10	584.48	48.98	0.11
1,000-1,999	66	1,419.74	228.53	5.11	56.81	350.42	2.58	1,174.24	47.86	0.16
2,000-2,999	60	2,352.92	446.25	4.75	121.54	606.97	2.50	2,371.67	46.35	0.19
3,000-4,999	45	3,575.51	1,175.51	4.82	302.78	907.61	2.47	3,200.00	47.02	0.33
> 5,000	33	8,212.73	2,635.45	6.30	492.18	1,466.25	2.91	5,196.97	46.97	0.32
รวม	262	2,677.23	707.85	4.97	159.33	604.09	2.48	2,172.52	47.51	0.26

รายได้ และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้ใช้ยามชราหรือเจ็บป่วย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากตารางที่ 4.12 ในเขตเมืองครัวเรือนที่มีรายได้ $\gg 9,000$ บาท N และ E จะสูงที่สุด และเขตชนบท N จะมีค่าสูงมากในชั้นรายได้ $\gg 5,000$ บาท และ E จะสูงมากในชั้นรายได้ $< 1,000$ บาท จะเห็นได้ว่าในเขตชนบทชั้นรายได้ต่ำสุดจะมีจำนวนผู้มีเงินได้มากที่สุด = 3 คน ย่อมแสดงว่าสมาชิกแต่ละคนมีรายได้น้อย ซึ่งตามความเป็นจริงไม่น่าเป็นไปได้ ดังนั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากรายได้ที่ได้รับนั้นอาจอยู่ในรูปของรายได้ที่มีได้เป็นตัวแทนและมิได้มีการประเมินค่าเป็นตัวแทนไว้จึงทำให้รายได้เฉลี่ยต่ำมากทั้ง ๆ ที่มีจำนวน E หลายคน สำหรับ APS นั้นทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท APS มีค่ามากขึ้น เมื่อชั้นรายได้สูงขึ้น และจากตารางที่ ค.-19 จะเห็นได้ว่าในเขตเมือง ค่า MPS หาค่าได้เฉพาะเพียงบางชั้นรายได้เท่าใดเป็นเพราะส่วนใหญ่แล้วค่า F-statistics ไม่มีนัยสำคัญอาจเนื่องมาจากปัญหาข้อมูล ส่วนในเขตชนบท ความสัมพันธ์ระหว่าง MPS กับชั้นรายได้เป็นไปอย่างไม่น่าเชื่อที่จะหาข้อสรุปได้ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเมือง ในกรณีชั้นรายได้ต่ำ ได้แก่ รายได้ และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้ใช้สำหรับการศึกษา กรณีชั้นรายได้สูงขึ้นไป ปัจจัยสำคัญได้แก่ รายได้ ขนาดครัวเรือน สำหรับในเขตชนบท กรณีชั้นรายได้น้อยกว่า 1,999 บาท ปัจจัยที่มีอิทธิพลได้แก่ รายได้, จำนวนผู้มีเงินได้, ขนาดครัวเรือน ทรัพย์สิน และจุดมุ่งหมายในการออมเพื่อไว้ใช้ยามชราและเจ็บป่วย ส่วนชั้นรายได้ที่สูงปัจจัยที่สำคัญคือ รายได้ และจำนวนผู้มีเงินได้

ภาคใต้

จากตารางที่ 4.13 ในเขตเมืองจำนวนผู้มีเงินได้สูงสุดจะอยู่ในชั้นรายได้ 3,000 - 3,999 และจำนวนขนาดครัวเรือนจะสูงที่สุดในชั้นรายได้ 4,000 - 5,999 บาท ส่วนในเขตชนบท ครัวเรือนในชั้นรายได้ $\gg 5,000$ บาท มีขนาดครัวเรือนใหญ่ที่สุดและจำนวนผู้มีเงินได้ก็สูงที่สุดด้วย สำหรับแนวโน้มของ APS จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อชั้นรายได้สูงขึ้น ส่วนค่า MPS จากตารางที่ ค.-20 ไม่อาจสรุปค่าความสัมพันธ์ระหว่าง MPS กับชั้นรายได้ได้ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมนั้น ในเขตเมือง กรณีชั้นรายได้น้อยกว่า 2,000 บาท ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ทรัพย์สิน และจุดมุ่งหมายในการออม เพื่อไว้ใช้ยามชราและเจ็บป่วย สำหรับเขตชนบท กรณีชั้นรายได้ต่ำ ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการออมคือ รายได้, จำนวนขนาดครัวเรือนและทรัพย์สิน

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดการอมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จำแนกตามชั้นรายได้)

ชั้นรายได้ (บาท/เดือน)	จำนวน ตัวอย่างครัวเรือน	Y	S	N	S/N	Y/N	E	W	A	APS
ก. เขตเมือง										
< 2,000	39	1,383.21	146.21	4.97	37.90	329.51	1.28	1,276.93	43.62	0.11
2,000-2,999	44	2,371.05	318.77	5.45	77.38	513.53	1.95	1,202.27	48.20	0.13
3,000-3,999	33	3,226.36	641.27	5.48	164.83	730.21	1.58	3,983.33	42.85	0.20
4,000-5,999	63	4,724.37	994.79	5.57	210.08	940.32	1.87	4,777.81	43.43	0.21
6,000-8,999	33	7,025.61	1,861.97	5.61	432.72	1,432.02	1.94	15,151.52	44.70	0.27
> 9,000	35	16,175.40	7,038.40	6.60	1263.08	2,930.69	2.49	23,171.43	49.49	0.44
รวม	247	5,507.53	1,665.46	5.59	332.16	1,087.50	1.85	7,474.29	44.55	0.30
ข. เขตชนบท										
< 1,000	153	528.03	82.09	6.03	15.75	97.71	3.00	95.16	46.86	0.16
1,000-1,999	67	1,385.07	355.67	6.06	70.47	270.63	2.99	1,700.75	45.31	0.26
2,000-2,999	21	2,353.10	555.00	5.88	99.48	442.94	2.48	166.67	42.52	0.24
3,000-4,999	21	3,768.19	1,246.14	6.05	258.28	759.73	2.38	4,428.57	45.05	0.33
> 5,000	29	7,512.00	2,755.10	6.31	510.47	1,410.22	2.41	17,462.07	46.62	0.37
รวม	291	1,786.89	529.59	6.06	101.20	341.01	2.86	2,513.44	46.03	0.30

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ที่กำหนดการรวมของครัวเรือนในภาคใต้ (จำแนกตามชั้นรายได้)

ชั้นรายได้ (บาท/เดือน)	จำนวน ตัวอย่างครัวเรือน	Y	S	N	S/N	Y/N	E	W	A	APS
ก. เขตเมือง										
< 2,000	26	1,201.92	57.69	4.54	19.66	372.22	1.38	615.38	43.46	0.05
2,000-2,999	30	2,360.00	216.67	5.37	47.38	520.71	1.70	1,116.67	43.70	0.09
3,000-3,999	34	3,208.82	354.12	5.94	81.22	639.52	2.06	514.71	43.44	0.11
4,000-5,999	24	4,673.79	818.62	6.28	152.93	846.11	1.66	2,879.31	47.34	0.18
6,000-8,999	20	7,202.50	1,782.50	5.90	336.79	1,391.11	2.15	18,750.00	46.15	0.25
≥ 9,000	25	15,488.00	6,182.00	5.84	1,678.48	3,572.10	1.96	11,940.16	48.40	0.40
รวม	164	5,353.29	1,426.71	5.65	352.60	1,150.64	1.81	5,024.41	45.27	0.27
ข. เขตชนบท										
< 1,000	36	683.33	55.56	5.06	12.75	155.46	2.33	333.33	49.25	0.08
1,000-1,999	45	1,337.56	200.89	5.11	52.53	303.93	2.51	5,982.22	49.93	0.15
2,000-2,999	28	2,170.00	334.29	7.07	64.92	351.65	2.25	2,035.71	42.96	0.15
3,000-4,999	33	3,414.70	535.91	6.03	105.91	621.05	1.64	3,015.15	45.91	0.16
≥ 5,000	18	8,622.22	2,177.78	7.28	319.80	1,277.76	3.06	8,777.78	48.06	0.25
รวม	160	2,583.97	483.03	5.88	86.83	453.84	2.31	3,723.12	47.52	0.19

สำหรับชั้นรายได้อื่น ๆ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ยังไม่สามารถวิเคราะห์ได้ เพราะค่าที่ประมาณได้จากสมการยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหาข้อมูล

จากตารางที่ 4.14 จะเห็นได้ว่าค่า MPS ในบางชั้นรายได้ไม่สามารถหาค่าได้ สาเหตุเนื่องมาจากขนาดตัวอย่างข้อมูลน้อยเกินไป และในกรณีที่ประมาณค่าได้ก็พบว่าบางชั้นรายได้ ค่า F-statistic ไม่มีนัยสำคัญสำหรับค่า MPS ที่สามารถนำมาใช้อธิบายได้ จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ของ MPS กับชั้นรายได้เป็นไปอย่างไม่ค่อยแน่ชัด กรณีนี้ค่า MPS จึงไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้คาดการณ์พฤติกรรมการออมต่อไป ส่วนค่า APS นั้นจะเห็นว่าในทุกภาค APS มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อชั้นรายได้สูงขึ้น จึงสามารถนำไปใช้อธิบายพฤติกรรมการออมได้ดีกว่า MPS

ตารางที่ 4.14 แสดง MPS ของ เขตเมืองและ เขตชนบทของภาคต่าง ๆ จำแนกตามชั้นรายได้

ชั้นรายได้	กทม.และ 3 จังหวัดรอบนอก	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
ก. เขตเมือง					
< 2,000	-	0.052	0.498	0.087	
2,000 - 2,999	0.242	-	-	-	0.300
3,000 - 3,999	0.186	-	0.872*	-	0.315
4,000 - 5,999	0.387*	0.147	0.392**	0.499*	0.656*
6,000 - 8,999	0.459*	0.354	-	-	-
≥ 9,000	0.748*	0.978*	0.509*	0.548*	0.298*
ข. เขตชนบท					
< 1,000	-	1.006	0.135**	0.263*	0.199***
1,000 - 1,999	0.128	0.261**	0.319*	0.558*	0.190
2,000 - 2,999	-	0.202	0.347	0.656**	-
3,000 - 4,999	-	0.388*	0.399	-	0.467
≥ 5,000	0.839*	0.880*	0.295*	0.748*	0.235*

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 99% ขึ้นไป

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 98% ขึ้นไป

*** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 95% ขึ้นไป